

baptizatus est. Num ergo placet, ut hoc solum homines respondeant, et continuo baptizentur? nihil de Spiritu sancto, nihil de sancta Ecclesia, nihil de remissione peccatorum, nihil de resurrectione mortuorum, postremo de ipso Domino Jesu Christo nihil nisi quia Filius Dei est, non de incarnatione ejus ex virgine, non de passione, de morte crucis, de sepultura, de tertii diei resurrectione, de ascensione ac sede ad dexteram Patris aliquid dicendum est catechizanti, ac profitendum credenti? Si enim Spado cum respondisset: « Credo Filium Dei esse Jesum » Christum, » hoc ei sufficere visum est ut continuo baptizatus abscederet; cur non id sequimur? Cur non imitatur, atque auferimus cætera quæ necesse habemus, etiam cum ad baptizandum temporis urget angustia, exprimere interrogando, ut baptizandus ad cuncta respondeat, etiamsi ea memoriæ mandare non vacavit? Si autem Scriptura tacuit, atque intelligenda dimisit cætera, quæ cum illo Spadone baptizando Philippus egit, atque in eo quod ait: « Baptizavit eum Philippus, » intelligi voluit impleta omnia, quæ licet taceantur in Scripturis gratia brevitatis, tamen serie traditionis scimus implenda: pari modo etiam in eo quod scriptum est evangelizasse Philippum Spadoni Dominum Jesum, nullo modo dubitandum est et illa in catechismo dicta esse, quæ ad vitam moresque pertinent ejus qui credit in Dominum Jesum. Hoc est evangelizare Christum, non tantum dicere quæ sunt credenda de Christo, sed etiam quæ observanda ei qui accedit ad compagem corporis Christi: imo vero cuncta dicere quæ sunt credenda de Christo, non solum cujus sit filius, unde secundum divinitatem, unde secundum carnem genitus, quæ perpressus et quare, quæ sit virtus resurrectionis ejus, quod donum Spiritus promiserit dederitque fidelibus; sed etiam qualia mem-

bra, quibus sit caput, quærat, insitituat, diligat, liberet, atque ad æternam vitam honoremque sepultus est et quia perducatur. Hæc cum dicuntur, aliquando brevius atque constrictius, aliquando latius et uberius, Christus evangelizatur; et tamen non solum quod ad fidem, verum etiam quod ad mores fidelium pertinet, non prætermittitur.

XV. Hoc intelligi potest etiam in eo quod commemorant dixisse Apostolum Paulum: « Nihil me duxi scire » in vobis, nisi Christum Jesum, et hunc crucifixum¹. » Quod illi putant ita dictum, tanquam nihil aliud eis insinuatum esset; ut primitus crederent, ac deinde baptizati quidquid ad vitam moresque pertinet discerent. Hoc, inquiunt, Apostolo satis superque suffecit, qui eis dixit, quod etsi multos pædagogos haberent in Christo, sed non multos patres, quia eos in Christo Jesu per Evangelium ipse genuisset. Si ergo ille qui per Evangelium genuit, quamvis gratias agat quod neminem ipsorum baptizaverit nisi Crispum et Gaïum et Stephanæ domum², nihil eos amplius docuit quam Christum crucifixum; quid si dicat aliquis, nec resurrexisse Christum eos audisse, quando per Evangelium geniti sunt? Unde est igitur quod eis dicit: « Tradidi enim vobis in primis, quia Christus mortuus est secundum Scripturas, » et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die secundum » Scripturas³, » si nihil nisi crucifixum docuerat? Si autem non ita intelligunt, sed hoc quoque ad Christum crucifixum pertinere contendunt, sciant in Christo crucifixo multa homines discere, et maxime quod « Vetus homo noster » simul crucifixus est, ut evacuatur corpus peccati, et » ultra non serviamus peccato⁴. » Unde etiam de se ipso dicit: « Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini » nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus

¹ 2 Cor. II, 2. — ² 1 Cor. I, 14. — ³ Id. xv, 3. — ⁴ Rom. vi, 6.

» est, et ego mundo¹. » Proinde attendant, et videant quemadmodum doceatur atque dicatur Christus crucifixus, et ad ejus crucem noverint pertinere, quod etiam nos in ejus corpore crucifigimur mundo; ubi intelligitur omnis coërcitio malarum concupiscentiarum, ac per hoc fieri non potest, ut eis qui cruce Christi formantur, professa adulteria permittantur. Nam et apostolus Petrus de sacramento ipsius crucis, hoc est, passionis Christi, admonet, ut qui ea consecrantur peccare desinant, ita loquens: « Christo ergo passo in carne et vos eadem co-
» gitatione armamini; quia qui mortuus est carne, desiit
» peccare, ut jam non hominum desideriis, sed voluntate
» Domini Dei reliquum in carne vivat²: » et cætera, quibus consequenter ostendit, eum pertinere ad Christum crucifixum, hoc est, per carnem passum, qui in ejus corpore crucifixis carnalibus desideriis bene vivit per Evangelium.

XVI. Quid, quod etiam duo illa præcepta, in quibus Dominus ait totam Legem Prophetasque pendere, huic suæ opinioni suffragari arbitrantur? et sic ea commemorant, ut quoniam primum præceptum dictum est: « Di-
» liges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex
» tota anima tua, et ex tota mente tua: secundum autem
» simile huic: Diliges proximum tuum tanquam te ip-
» sum³. » primum credant pertinere ad baptizandos, ubi dilectio Dei præcipitur; secundum autem ad baptizatos, ubi videntur esse mores conversationis humanæ: sic obliti quod scriptum est: « Si fratrem tuum quem vides
» non diligis, Deum quem non vides quomodo diligere
» poteris⁴? » Et illud aliud in eadem Epistola Joannis: « Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in

¹ Galat. vi, 14. — ² 1 Petr. iv, 1. — ³ Matth. xxii, 40; Deut. vi, 9, et Levit. xix, 18. — ⁴ 1 Joan. iv, 20.

» illo¹. » Quo autem pertinent omnia flagitia morum malorum, nisi ad mundi hujus dilectionem? Ac per hoc illud primum præceptum, quod ad baptizandos pertinere arbitrantur, sine bonis moribus observari nullo pacto potest. Nolo pluribus immorari, nam diligenter considerata ista duo præcepta, ita ex alterutro connexa reperiuntur, ut nec dilectio Dei possit esse in homine, si non diligit proximum, nec dilectio proximi, si non diligit Deum. Sed ad rem quæ nunc agitur, quod de his duobus præceptis diximus sufficit.

XVII. At enim populus Israël primum per mare Rubrum ductus est, quo significatur baptismus; et postea legem accepit, ubi disceret quemadmodum viveret. Cur ergo baptizandis vel Symbolum tradimus, reddendumque reposcimus? Nihil enim tale factum est erga illos, quos per mare Rubrum Deus ab Ægyptiis liberavit². Si autem recte intelligunt hoc significari præcedentibus mysteriis de sanguine ovis postibus illito, et de azymis sinceritatis et veritatis; cur non etiam illud consequenter intelligunt, ipsam ab Ægyptiis separationem significare discessionem a peccatis, quam baptizandi profitentur? Ad hoc enim pertinet quod a Petro dictum est: « Agite poenitentiam, et baptizetur unusquisque vestrum
» in nomine Domini nostri Jesu Christi³: » tanquam diceret: Recedite ab Ægypto, et per mare Rubrum transite. Unde et in Epistola quæ ad Hebræos inscribitur, cum eorum qui baptizantur commemorarentur initia, posita est ibi poenitentia a mortuis operibus. Sic enim dicit: « Ideo remittentes initia Christi verbum, in con-
» summationem respiciamus, non iterum jacentes fun-
» damentum poenitentiae a mortuis operibus, et fidei in
» Deum, lavacri doctrinæ, impositionis manuum, resur-

¹ 1 Joan. ii, 15. — ² Exod. xiv, 21. — ³ Act. ii, 38.

» rectionis **etiam** mortuorum et iudicii æterni¹. » Hæc igitur omnia **pertinere** ad initia Neophytorum satis aperteque **Scriptura** testatur. Quid est autem a mortuis operibus **pœnitentia**, nisi ab his quæ oportet mortificari, ut vivamus? **quæ** si adulteria fornicationesque non sunt, quid jam **inter** opera mortua nominandum est? Sic autem non **sufficit** professio recessionis a talibus, nisi etiam lavacro **regenerationis** cuncta præterita, quæ velut persequuntur, **peccata** deleantur; sicut non sufficit **Israëlitis** recedere **ab** Ægypto, nisi ea quæ insequeretur hostium **multitudo** ejusdem maris fluctibus interiret, qui Dei populo **transituro** liberandoque patuerunt. Qui ergo profitetur **ab** adulterio nolle se mutare, quomodo per mare **Rubrum** ducetur, cum ab Ægypto adhuc recuset abscedere? **Deinde** non attendunt in ea lege, quæ post transitum **maris** Rubri illi populo data est, primum esse præceptum: « Non erunt tibi alii dii præter me. Non » facies tibi **idola**, neque ullum simulacrum, quæcumque » in caelo sunt **sursum**, et quæcumque in terra deorsum, » et quæcumque in aqua et sub terra; non adorabis ea, » neque **servies** eis²: » et cætera ad hoc præceptum pertinentia. **Affirmant** itaque isti, si volunt, contra ipsam suam **assertionem**, etiam de unius Dei cultu cavendaque idololatria, **non** adhuc baptizandis, sed jam baptizatis esse prædicandum: et non jam dicant, eis qui baptismum percepturi **sunt**, fidem tantum quæ in Deum est intimandam, et post **ejus** sacramenti perceptionem de moribus vitæ tanquam **de** secundo præcepto eos quod ad dilectionem proximi **pertinet** instruendos. Utrumque enim lex continet, quam post mare Rubrum tanquam post baptismum populus **accepit**; nec ita facta est distributio præceptorum, ut **ante** illius maris transitum de cavenda ido-

¹ Hebr. vi, 1, 2. — ² Exod. xx, 4.

lolatria plebs doceretur, et posteaquam transierunt, audirent honorandum patrem et matrem, non mœchandum, non occidendum, et cætera bonæ atque innocentis conversationis humanæ.

XVII. Si ergo ita quisque veniat ad sancti lavacri petitionem, ut profiteatur se ab idolorum sacrificiis non recessurum, nisi forte postea quando placuerit, baptismum tamen jam jamque deposcat, templumque Dei vivi se fieri flagitet, non solum cultor idolorum, verum etiam in aliquo tam nefario sacerdotio perseverans; quaero ab istis utrum eum faciendum vel catechumenum censeant: quod procul dubio fieri non debere clamabunt. Neque enim aliud de illorum corde sentiendum est. Reddant itaque rationem secundum testimonia Scripturarum, quæ sic intelligenda putant, quo modo huic audeant contradicere, nec admittendum esse confirmant reclamantem atque dicentem: Didici et veneror Christum crucifixum, credo Filium Dei esse Christum Jesum; non me ultra differas, nihil amplius jam requiras. Quos per Evangelium generabat Apostolus, nihil eos nosse tunc amplius quam Christum crucifixum volebat; post vocem Spadonis, qua se credere Jesum Christum Filium Dei esse respondit, continuo Philippus eum baptizare non distulit: quid me ab idolorum cultu prohibes, nec ad sacramentum Christi admittis, prius quam inde discessero? Illud a pueritia didici, consuetudine ibi gravissima premor: faciam cum potuero, cum commodum fuerit; quod etsi non faciam, non tamen sine Christi sacramento hanc vitam finiam, ne Deus exigat animam meam de manibus tuis. Quid huic respondendum existimant? An placet ut admittatur? Absit: nullo modo crediderim in tantum eos progredi. Quid ergo respondebunt hæc dicenti, et addenti quod nihil sibi de idololatria relinquenda saltem

dici debuit ante baptismum, sicut nihil inde ante mare Rubrum populus ille primus audivit, quoniam lex hoc habet, quam ex *Egypto* jam liberatus accepit. Profecto dicturi sunt homini: Templum Dei futurus es, cum baptismum acceperis; dicit autem Apostolus: « Quæ » compositio templo Dei cum idolis¹? » Quare ergo non vident similiter esse dicendum: Membrum Christi futurus es, cum acceperis baptismum; non possunt membra Christi esse membra meretricis²? Quia et hoc Apostolus dicit: qui et alio loco: « Nolite, inquit, errare; neque » fornicatores, neque idolis servientes, » et cætera quæ illic enumerat, « Regnum Dei possidebunt³, » Cur ergo ad baptismum idolis servientes non admittimus, et fornicatores admittendos putamus, cum et his et cæteris malis dicat: « Et hæc quidam fuistis, sed abluti estis, sed » sanctificati estis, sed justificati estis in nomine Domini » Jesu Christi et in Spiritu Dei nostri⁴? » Quid igitur causæ est, ut cum potestas pateat utrumque prohibendi, venientem ad baptismum permittam fornicarium permanere, et non permittam idolis servientem? cum et illis et illis dici audiam: « Et hæc quidam fuistis, sed abluti estis. » Sed eo moventur isti, quia putant esse in tuto salutem eorum, quamvis per ignem, qui in Christum crediderint, sacramentumque ejus acceperint, id est, baptizati fuerint, etiamsi morum corrigendorum ita negligentès sint ut nequiter vivant. Unde mox videbo, si Deus juverit, quid secundum Scripturas sentiendum sit.

XIX. Nunc in hac quæstione adhuc versor, in qua eis videtur, baptizatos admonendos esse de moribus ad christianam vitam pertinentibus, baptizandis autem solam insinuandam fidem. Quod si ita esset, præter tam multa quæ diximus, non Joannes Baptista venientibus

¹ 2 Cor. vi, 16. — ² 1 Cor. vi, 15. — ³ Ibid. 9. — ⁴ Ibid. 11.

ad baptismum suum diceret: « Generatio viperarum, » quis ostendit vobis fugere ab ira ventura? Facite ergo » fructum dignum poenitentiae¹: » et cætera, quæ utique non de fide, sed de bonis operibus admonet. Unde et militibus dicentibus: « Quid faciemus²? » non dixit: Interim credite et baptizamini, post audietis quid facere debeatis: sed ante dixit, ante præmonuit, ut venturo Domino in cor eorum tanquam præcursor mundaret viam, : « Neminem concusseritis, nulli calumniam feceritis, sufficiat vobis stipendium vestrum³. » Similiter Publicanis quærentibus quid facere deberent: « Nihil » amplius, inquit, exigatis præter quam constitutum est » vobis. » His breviter commemoratis Evangelista, (non enim totos catechismos inserere debuit), satis significavit pertinere ad eum a quo baptizandus catechizatur, docere et monere de moribus. Quod si respondissent Joanni: Prorsus non faciemus fructus dignos poenitentiae, calumniaturi sumus, concussuri sumus, ea quæ nobis non debentur exacturi sumus, et nihilominus eos post hanc professionem baptizaret; nec sic tamen dici posset, unde modo quæstio est, non esse temporis cum quisque baptizandus est, ut prius illi sermo fiat quemadmodum vitam bonam agere debeat.

XX. Quid ipse Dominus, ut alia omittam, cum ab eo dives ille quæreret quid boni faceret ut vitam æternam consequeretur, recolant quid responderit: « Si vis venire, inquit, ad vitam, serva mandata⁴. » At ille: « Quæ? » Tunc Dominus commemoravit præcepta Legis: « Non occides: Non mœchaberis, » et cætera. Ubi cum ille respondisset hæc se fecisse a juventute sua, addidit etiam perfectionis præceptum, ut venditis suis omnibus et in pauperum eleemosynas erogatis haberet the-

¹ Matth. iii, 7. — ² Luc. iii, 10. — ³ Ibid. 14. — ⁴ Matth. xix, 17.

saurum in cœlo, et eundem Dominum sequeretur. Videant igitur, non ei dictum esse ut crederet et baptizaretur, quo solo adjutorio putant isti venire hominem ad vitam, sed morum præcepta homini data, quæ utique sine fide custodiri observarique non possunt. Nec tamen quia hic de insinuanda fide Dominus videtur tacuisse, præscribimus nos atque contendimus, morum tantummodo præcepta dicenda esse hominibus ad vitam pervenire cupientibus. Utraque enim mutuo connexa sunt, sicut ante dixi: quia neque dilectio Dei potest esse in homine qui non diligit proximum, nec dilectio proximi in eo qui non diligit Deum. Ideo aliquando alterum sine altero, sive illud, sive illud pro plena doctrina invenitur Scriptura commemorare, ut etiam hoc modo intelligatur alterum sine altero esse non posse: quia et qui credit Deo, debet facere quod præcepit Deus; et qui propterea facit quia præcepit Deus, necesse est ut credat Deo.

XXI. Quamobrem jam illud videamus, quod excutendum est a cordibus religiosis, ne mala securitate salutem suam perdant, si ad eam obtinendam sufficere fidem putaverint, bene autem vivere et bonis operibus viam Dei tenere neglexerint. Nam etiam temporibus Apostolorum non intellectis quibusdam subobscuris sententiis apostoli Pauli, hoc eum quidam arbitrati sunt dicere: «Faciamus mala, ut veniant bona:» quia dixerat: «Lex» subintravit, ut abundaret delictum; ubi autem abundavit delictum, superabundavit gratia¹.» Quod ideo verum est, quia legem accipientes homines qui de suis viribus superbissime præsumebant, nec divinum adjutorium vincendarum malarum concupiscentiarum recta fide impetrantes, pluribus gravioribusque delictis etiam lege prævaricata onerati sunt: ac sic magno reatu com-

¹ Rom. III, 8.

pellente confugerunt ad fidem, qua misericordiam indulgentiæ mererentur, et «Auxilium a Domino, qui fecit» cœlum et terram¹: » ut diffusa per Spiritum sanctum charitate in cordibus suis², cum dilectione agerent quæ contra sæculi hujus concupiscentias juberentur, secundum id quod prædictum fuerat in Psalmo: «Multiplicatæ sunt infirmitates eorum, postea acceleraverunt³.» Cum ergo dicit Apostolus, arbitrari se justificari hominem per fidem sine operibus legis⁴: non hoc agit, ut percepta ac professæ fide opera justitiæ contemnantur; sed ut sciat se quisque per fidem posse justificari, etiamsi legis opera non præcesserint. Sequuntur enim justificatum, non præcedunt justificandum. Unde in præsentî opere non opus est latius disputare; præsertim quia modo de hac quæstione prolixum librum edidi, qui inscribitur, *De littera et spiritu*. Quoniam ergo hæc opinio tunc fuerat exorta, aliæ apostolicæ Epistolæ, Petri, Joannis, Jacobi, Judæ, contra eam maxime dirigunt intentionem, ut vehementer astruant fidem sine operibus non prodesse: sicut etiam ipse Paulus, non qualem libet fidem, qua in Deum creditur, sed eam salubrem planeque evangelicam definivit, cujus opera ex dilectione procedunt: «Et fides, inquit, quæ per dilectionem operatur⁵.» Unde illam fidem, quæ sufficere ad salutem quibusdam videtur, ita nihil prodesse asseverat, ut dicat: «Si habeam omnem fidem, ita ut montes» transferam, charitatem autem non habeam, nihil sum⁶.» Ubi autem fidelis charitas operatur, sine dubio bene vivitur. «Plenitudo enim legis charitas⁷.»

XXII. Unde evidenter in secunda Epistola sua Petrus, cum ad vitæ et morum sanctitatem hortaretur, mun-

¹ Psal. cxx, 2. — ² Rom. v, 5. — ³ Psal. xv, 4. — ⁴ Rom. v, 1. — ⁵ Galat. v, 6. — ⁶ 1 Cor. xiii, 1. — ⁷ Rom. xiii, 10.

dumque istum transiturum prænuntiaret, coelos vero novos et terram novam expectari, quæ justis inhabitanda traderetur, ut ex hoc attenderent qualiter eos oporteret vivere, ut habitatione illa digni fierent, sciens de apostoli Pauli quibusdam subobscuris sententiis nonnullos iniquos accepisse occasionem, ut tanquam securi de salute, quæ in fide est, bene vivere non curarent, commemoravit quædam ad intelligendum difficilia esse in Epistolis ejus, quæ homines perverterent, sicut et alias Scripturas, ad proprium suum interitum: cum tamen et ille Apostolus de salute æterna, quæ nisi bene viventibus non daretur, eadem sentiret, quæ cæteri Apostoli. Sic itaque Petrus: « His ergo, inquit, omnibus pereuntibus, quales » oportet vos esse in sanctis conversationibus et pietati- » bus, expectantes et properantes ad præsentiam diei » Domini per quam coeli ardentes solventur, et elementa » ardore ignis decoquentur: novos vero coelos et terram » novam secundum promissa ipsius expectamus, in qui- » bus justitia inhabitat. Quapropter, charissimi, hæc » expectantes satagite inviolati et immaculati apud eum » reperiri in pace, et Domini nostri patientiam salutem » existimate. Sicut et dilectissimus frater noster Paulus » secundum eam, quæ data est illi, sapientiam scripsit » vobis, ut et in omnibus Epistolis, loquens in eis de his, » in quibus sunt difficilia quædam intellectu, quæ indocti » et instabiles pervertunt, sicut et cæteras Scripturas, » ad proprium suum interitum. Vos igitur amantissimi » præscientes, cavete ne infaustorum errore seducti deci- » datis a corroboratione vestra: crescite vero in gratia » et intellectu Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi: » ipsi gloria, et nunc et in diem æternitatis¹. »

XXIII. Jacobus autem tam vehementer infestus est

¹ 2 Petr. III, 11-18.

eis qui sapiunt fidem sine operibus valere ad salutem, ut illos etiam dæmonibus comparet, dicens: « Tu credis » quoniam unus est Deus: bene facis, et dæmones cre- » dunt et contremiscunt¹. » Quid brevius, verius, vehem- » tentius dici potuit, cum et in Evangelio legamus hoc dixisse dæmonia, cum Christum Filium Dei confiteren- » tur, et ab illo corriperentur², quod in Petri confessione laudatum est? « Quid proderit, ait Jacobus, fratres mei, » si fidem dicat se quis habere; opera autem non habeat? » Numquid poterit fides salvare eum? » Dicit etiam: » Quia fides sine operibus mortua est³. » Quousque ergo falluntur, qui de fide mortua sibi vitam perpetuam pollicentur.

XXIV. Quapropter diligenter oportet attendere quomodo accipienda sit apostoli Pauli illa sententia, plane ad intelligendum difficilis, ubi ait: « Fundamentum » enim aliud nemo potest ponere, præter id quod posi- » tum est, quod est Christus Jesus. Si quis autem super- » ædificat super fundamentum hoc aurum, argentum, » lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam, uniuscu- » jusque opus manifestabitur. Dies enim declarabit, » quia in igne revelabitur, et uniuscujusque opus quale » sit ignis probabit. Si cujus opus permanserit, quod su- » perædificavit, mercedem accipiet. Si cujus autem opus » arserit, damnum patietur: ipse autem salvus erit, sic » tamen quasi per ignem⁴. » Quod quidam ita intelligen- » dum putant, ut illi videantur ædificare super hoc fun- » damentum aurum, argentum, lapides pretiosos, qui fidei quæ in Christo est, bona opera adjiciunt; illi autem fœnum, ligna, stipulam, qui cum eadem fidem habeant, male operantur. Unde arbitrantur per quasdam poenas

¹ Jacob. II, 19.—² Marc. I, 24, et Matth. XVI, 16.—³ Jacob. II, 14-20.
—⁴ I Cor. III, 11-15.

ignis eos posse purgari ad salutem percipiendam merito fundamenti.

XXV. Hoc si ita est, fatemur istos laudabili charitate conari, ut omnes indiscrete admittantur ad baptismum, non solum adulteri et adulteræ, contra sententiam Domini falsas nuptias prætendentes, verum etiam publicæ meretrices in turpissima professione perseverantes, quas certe etiam nulla negligentissima Ecclesia consuevit amittere, nisi ab illa primitus prostitutione liberatas. Sed ista ratione cur non omni modo admittantur, omnino non video. Quis enim non malit eas posito fundamento, licet ligna, fœnum et stipulam congerant, aliquanto certe diuturniore igne purgari, quam in æternum perire? Sed falsa erunt illa, quæ obscuritatem ambiguitatemque non habent: « Si habeam omnem fidem, ita ut montes » transferam, charitatem autem non habeam, nihil sum¹, » et, « Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? numquid » poterit fides salvare eum²? » Falsum erit et illud: « Non » lite errare, neque fornicatores, neque idolis servientes, » neque fures, neque avari, neque adulteri, neque molles, » neque masculorum concubitores, neque ebriosi, neque » maledici, neque rapaces, regnum Dei possidebunt³. » Falsum et illud: « Manifesta sunt opera carnis, quæ » sunt fornicationes, immunditiæ, impudicitia, luxuria, » idolorum servitus, veneficia, inimicitia, contentiones, » æmulationes, animositates, dissensiones, hæreses, invidiæ, ebrietates, comessiones, et his similia, quæ » prædico vobis, sicut et prædixi, quoniam qui talia » agunt, regnum Dei non possidebunt⁴. » Falsa erunt hæc. Si enim tantummodo credant et baptizentur, quam-

¹ 1 Cor. XIII, 2. — ² Jacob. II, 14. — ³ 1 Cor. VI, 9, 10. — ⁴ Galat. V, 19-21.

vis in malis talibus perseverent, salvi erunt per ignem: atque ideo in Christo baptizati, etiam qui talia agunt regnum Dei possidebunt. Frustra autem dicitur: « Et » hæc quidam fuistis, sed abluti estis¹: » quando et abluti hæc sunt. Inaniter etiam illud a Petro dictum videbitur: « Sic et vos simili forma baptismi salvos facit, » non carnis depositio sordium, sed conscientia bona » interrogatio²: » siquidem et habentes pessimas conscientias omnium flagitiorum et scelerum plenas, nec eorum malorum poenitentia mutatas, tamen baptismi salvos facit: propter fundamentum enim quod in eodem baptismate ponitur, licet per ignem, salvi erunt. Illud quoque non video cur Dominus dixerit: « Si vis venire » ad vitam, serva mandata³; » et commemoravit ea quæ ad bonos mores pertinent: si etiam his non servatis ad vitam venire potest per solam fidem, quæ « Sine operibus » mortua est⁴. » Illud deinde quomodo verum erit, quod eis quos ad sinistram positurus est dicit: « Ite in ignem » æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus⁵. » quos non increpat, quia in eum non crediderunt, sed quia bona opera non fecerunt. Nam profecto ne sibi quisquam de fide, quæ sine operibus mortua est, vitam promittat æternam, propterea omnes gentes segregaturum se dixit, quæ permixtæ eisdem pascuis utebantur, ut appareat eos illi dicturos: « Domine, quando te vidi- » mus illa et illa patientem, et non ministravimus tibi⁶? » qui in eum crediderant, sed bona operari non curaverant, tanquam de ipsa fide mortua ad vitam perveniretur æternam. An forte ibunt in ignem æternum qui opera misericordiae non fecerunt, et non ibunt qui aliena rapuerunt, vel corrumpendo in se templum Dei in se ipsos

¹ 1 Cor. VI, 11. — ² 1 Petr. III, 21. — ³ Matth. XIX, 17. — ⁴ Jacob. II, 26. — ⁵ Matth. XXV, 41. — ⁶ Ibid. 43.